

NAŠ DOM.

„Vrli Slovenci: Prava vera bedi vam inš, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske nasodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebaj naročen velja s poštnine vred ene kruno za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnstvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oglasila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat naštine, po 16 h, dvakrat 32 h, tretkrat 48 h.

Naše delo v novem letu.

Moder gospodar mora vedno naprej računati, kaj bo delal ta ali oni dan, drugače nastane zmešnjava. Tako si moramo tudi mi štajerski Slovenci naprej načrtati, kaj nam je storiti v novem letu. Zdaj še seveda ne moremo vedeti, kaj vse nam bo prineslo novo leto in kaj bo treba tu pa tam storiti. Nekaj pa si že lahko zdaj naprej določimo. V novem letu nas čakajo

1. volitve za deželni zbor.

Nam Slovencem na Štajerskem, posebno kmetom se tako godi, kakor kristjanom na Turškem. Delamo kakor črna živina in plačujemo deželi davek, gori v Gradcu pa so gluhi in slepi za pravico in naše potrebe. Razni odpadniki in privandraci so med nami obogateli, zdaj jim je greben zrastel in hočejo slovenskega kmeta popolnoma napraviti za sužnja. Z lažnjivim »Štajercem« slepijo lahkoverne ljudi, da bi si sami izkopali grob, na katerem bi potem nemčurski bogatini žrli in rajali. Ti ljudje bodo skušali ob volitvah spraviti v deželni zbor svoje ljudi, da ne bi v Gradcu nikdo več odkrival turških krivic, ki se godijo Slovencem na Štajerskem, kajti tega gospodje v Gradcu nečejo radi slišati.

Treba bo trdega dela, da sijajno zmagamo pri volitvah. Politična društva naj le v kratkem začnejo pripravljati na volitve, kjer še jih ni, se naj ustanovijo. Boj bode letos tem hujši, ker bodo z nemškutarji vlekli tudi »liberalni« Slovenci. Kdo pa so ti? To je par zalumpanih študentov, oglodanih šribarjev, pa nekaj učiteljev, ki so v nemar pustili svoj vzvišeni poklic. O pravem času še bomo že postavili v pravo luč te ljudi.

Poslanci, katere mi hočemo voliti, morajo biti dobri kristjani, morajo se potegovati za pravice slovenskega ljudstva in delovati za povzdigo našega gospodarstva.

2. Gospodarstvo.

Posebno to! Kaj nam pomagajo vse lepe besede, če nam tujec jemlje kos za kosom našo zemljo. Naši poslanci, deželni kakor državni, in tudi drugi zavedni rodoljubi morajo resno premišljevali, kako bi se dalo tu in tam povzdigniti naše gospodarstvo: poljedelstvo, živinoreja, vinorejstvo, lesna trgovina, perutnina, mlekarstvo itd. Upamo, da svetli cesar v kratkem potrdi novo postavo o kmetijskih zadrugah. To bo jako koristno za kmetijstvo — zato kramarski »Štajerci« še ni črnil besede o tej postavi. Pravimo, koristno bo, ker bodo zraven pravični ljudje, sicer bo pa postava nož, ki reže na oba kraja. V te zadruge se sicer politika ne sme zanašati, toda deželni zbori imajo tu veliko vpliva in tako se je bati, da bo naš deželni zbor tudi to postavo tako zasukal, da bo to, kar bi imelo biti v blagor ljudstva, le novi bič za slovenskega kmeta in novo orodje za prajzovske črne naklepe. Tu bo torej treba živahnega in resnega dela, kadar postava dobi cesarsko potrjenje.

3. Več izobrazbe.

Politično in narodno zavednost bi morala pospeševati politična društva, prav mnogo pa lahko storijo tudi bralna društva, ki imajo za posojilo knjige in časnike.

Naša bralna društva so po nekaterih krajih preveč zaspana. Naj bi prirejala večkrat shode s podučnim razgovorom o raznih potrebah, zlasti o gospodarstvu.

Najboljši pripomoček za ljudsko izomiko pa so seveda dobre šole. Za šole plačujemo veliko, pa od sedajne osemletne šole nima kmet pravega haska. Ta šola je morda za mesta, za kmeta pa ni. Šestletni poduk, potem še dve ali celo triletni poduk v gospodarstvu, to bi bilo kaj. Na to moramo delovati in glasno zahtevati. Dobra šola pa potrebuje tudi dobrih učiteljev. Naj torej slovenski

stariši pošiljajo marljivo svoje sinove na učiteljske v Maribor, da bodo iz njih vrli učitelji. Latinske šole so drage in dolgo trpijo, na učiteljsku pa veliko krajše.

Prav posebne važnosti za našo izomiko je pa družba sv. Mohorja.

Ta družba je res zlata vredna. Za 2 kroni pa dobimo toliko in tako lepih knjig. Kdor danes nič ne bere, ostane butec, ki ga vsakdo za nos vodi. Brati je pa treba dobre in poštene knjige, kajti hudobne so pravi strup. Mohorjeve knjige pa res dajejo prelepe nauke vsakemu. Zalostno je, da je letos število udov ravno na Štajerskem jako padlo. Pač res, slabi časi so. Toda koliko denarja se v letu pri nas zakadi, zapije in izda za nepotrebno gizdo! Tisti bori goldinar, ki ga daste za Mohorjevo družbo, se vam stoterno povrne.

Zato naj bi imela v novem letu Mohorjeve knjige vsaka poštena slovenska hiša in je tudi pridno prebirala ter se po njih naukih ravnala. Bog blagoslovi naše delo v novem letu!

Kaj je „Štajerc“ dal za božično darilo svojim ljudem.

Navada je, da si prijatelji in znanci ob Božiču dajejo kaka darila. Če drugo ne, gospodinja ali hišna mati speče vsakemu kak »kolač«.

Tudi »veliki prijatelj slovenskega ljudstva« v Ptujju je na »betlehem« obesil svoje darove. No, gospodje, ki stojijo za »Štajercem«, so bogati, imajo imenitne štacune, lahko kaj dajo. Kaj so tedaj dali?

Prvo darilo: Plačaj, kar si dolžen! Kdor je še za tekoče leto dolžen naročnino, naj jo plača še v tem mesecu, t. j. do novega leta. To je prvo pozdravljenje na prvi strani v 26. številki, ki smo jo dobili v roke na sam Božič. Prej so nam po sili pošiljali list, zdaj pa nas tirjajo na sam Božič. Tako znajo nemškutarski kramarji; najprej pravijo: stric, saj ni sila, bomo že čakali, čez nekaj časa pa dolžnika zgrabijo za vrat, češ, plačaj, kar si dolžen.

Drugo darilo: To je pa že nekaj. »Kmet ima izmed vseh stanov (ne stanovom, kakor piše Št.) najponižnejše srce, najzmernejše »smisli« (pač misli), najtežje dolžnosti in najzvestejšo vero.« »Tudi danes še je kmet najzvestejši sin naše svete cerkve«, in »danes še je kmet prevrli in prepošten« ... tako beremo na strani 1., in na strani 2. »da bi veroval laži in sleparije svojih sovražnikov« — prijatelj »Štajerca«, ki ne pozna ne petka ne svetka, držijo s tistimi, ki vedno blatijo našo sv. vero, ki hudobno in lažnivo pišejo zoper sv. cerkev, »ščuvajo in sovraštvo povzročujejo

in s tem ljudska srca zastrupljajo.« Med temi je prvi »Štajerc«, za to ga bo vsaka poštena krščanska hiša vrgla čez prag v novem letu.

Tretje darilo: »Oskubeni petelin«. O grškem modrijanu Platonu pravijo, da je enkrat pred svojimi učenci rekel: »Človek je bitje, ki ima dve nogi, pa nič perja.« Potem jim je muhasti Dijogen vrgel skozi okno oskubenega petelina, rekoč: »Tu imate Platanovega človeka«. Na to smo se spomnili, ko smo brali v božični številki »Štajerčevi« »imenitno« pesem, ki se sklene:

Še nekaj bom Vam zdaj povedo,
Kateri bo čez to kaj klejo. — (Živio pesnik!)
Spoznal me bo, kaj sem za'n ptič,
Ker nimam perja čisto nič.

No, to je pač oskuben petelin ali pa kopun.

Četrto darilo: Dišeč šopek — tega je pa podaril »Štajerc« slovenskim dekletom, pa samo tistim, ki za njega ne marajo. V svoji kramarski ljubezni do slovenskega ljudstva jih imenuje »zdelane in od lenobe smrdeče Fihposove device«. (Gospod Ornik, kaj ne, jako lepo?) »Štajerc« je že stokrat pisal, da je on liberalen. Kaj pa je to, »liberalno«? To, da lahko misliš in delaš, kar hočeš, tudi goljufaš in kradeš lahko, če te le ne dobijo. To je »liberalen« nauk. Zakaj je pa potem »Štajerc« tako hud, če slovenska dekleta drugače mislijo, kakor on, saj vendar vsak lahko misli, kakor hoče? Na to naj odgovori »Štajerc« sam. Ali denar slovenskih deklet tudi smrdi Štajerčevim kramarjem?

Peto darilo: Pečena krota mesto ribe. V ravno tisti imenitni pripovedi, v kateri je tako počastil slovenska dekleta, pove tudi, da je nek pijanec nesel ribo, pa jo izgubil. Med potom je postal lačen in si je hotel peči ribo, pa je v mlaki zgrabil kroto mesto ribe, ki je zelo migala, ko jo je nesel proti ustom. On pa se odreže: »Kaj se boš le branila? Misliš krota, da ne vem, da si pečena!« Tako piše »Štajerc« na str. 3 božične številke. No, vsak pameten človek bo vedel, da je ta krota »Štajerc« sam, in kakor tistemu pijancu, tako se zgodi vsakemu, ki ima in bere »giftno kroto« — Štajerca.

Takih lepih božičnih »daril« še več ponuja zadnji »Štajerc«. Nedavno je pisal, da se več ne bo pečal z našim listom. Zdaj pa je že to zopet pozabil, zadnja številka bi bila čisto prazna, ker ne bi vedel kaj pisati, če bi ne bilo »Našega Doma« na svetu. Kakor je pa iz zgoraj naštetih točk razvideti, je njegova pisarija tako neumna, da bi štajerski Slovenci morali postati surovi in zabiti divjaki, ako bi iz »Štajerca« zajemali svojo omiko. Seveda bi to ptujskemu kramarju bilo prav, pa ne bo šlo.

Politični razgled.

Deželni zbori. Deželni zbor štajerski je bil sklican za dan 28. dec. V našem deželnem zboru imajo večino nemški veleposestniki in zastopniki nemških mest, zato od deželnega zbora štajerskega kmet nima mnogo pričakovati. — Deželni zbor koroški pa nič ni bil sklican. V koroškem deželnem zboru imajo večino nemški nacionalci. Tem se torej nič kaj ne ljubi, da bi se posvetovali o deželnih potrebah.

Nova vojska preti. Med državo Argentinijo in Čile vlada že delj časa neki prepir in bati se je vojske.

Vojska v Južni Afriki. Angleži imajo že par let slabe božične praznike. Vedno so ob tem času tepeni, tako tudi letos. Poroča se nam kar o treh ponesrečenih bitkah. Pri Tafelkopu v Oranju je naskočilo 800 Burov sprednje čete kolone, katero je vodil polkovnik Damant. Skušal je Burom zapreti z eno eskadro pot na višino, a Buri so bili prvi na višini in so otvorili strahovit ogenj na Angleže. Polkovnik Damant se je s svojimi ljudmi boril toliko časa, dokler ni izgubil razven štirih vse može, ki jih je poslal na višino proti Burom. Angleži imajo 3 častnike in 29 mož mrtvih, 5 častnikov in 35 mož ranjenih. Sodi se, da je bil poveljnik Burov Dewet, ki je tudi 18. decembra pri Landbergu z 800 Buri zgrabil generala Dartudla in imel z njim več ur trajajoč boj brez uspeha.

Tudi v Transvalu so imeli Angleži smolo. V okraju Beginderlyu je naskočilo okoli 300 Burov in 40 domačinov kakih 200 angleških pešcev, ki so plenili in ropali po ondotnih posestvih. General Spens je hitel sicer Angležem na pomoč, a Buri so jih že pošteno nakurili ter odnesli pete.

Tretja nesrečna bitka pa se je zvršila dne 24. dec. pri Vielfountainu. General Dewet je naskočil tabor angleškega generala Tirmana ter ga sijajno premagal. Buri so štiri kompanije angleških vojakov popolnoma pobili ali pa ujeli. — Iz vsega tega se razvidi, da še vojske v Južni Afriki ne bo kmalu konec, kakor upajo Angleži.

Gospodarske stvari.

Gospodarji zbirajte gnojnico! Srčna žalost obide človeka, ako vidi, kako malomarno se ravna pri nas z gnojnico; gnojnica, to dragoceno gnojilo za kmetovalca se razliva po cestah, ali pa se pušča stekati po potih. In ako človek jim govori ali dokazuje, se mu posmehujejo in govorijo: »Ti lahko govoriš, da ne delaš, pa poskusi delati, boš pa videl. Nimam toliko denarja, da bi vse delal, kar bi mi kdo naročal.« Ja ljubi moj, saj te nikdo ne sili vsega delati in ako narediš gnojnično jamo, te ne bo toliko stalo, kot pa nakup umet-

nega gnoja. Če pa ne gnojiš, pa tudi nič ne pri-
delaš. Da boš videl, kaj je gnojnica, in kako izvrstno gnojilo je, ti jo hočem nekoliko razložiti; tudi za kaj je najbolj porabna, kako se naredi gnojnična jama in druge take reči, da boš imel vsaj navodila. Bog daj, da ne bi moj trud padel na kamenita tla, temveč na rodovitno zemljo vaših src, da bi obrodil stoteren sad, na korist vam, dragi slovenski kmetje.

Gnojnica obstoji iz scalnice, deževnice in iz tistih redilnih snovij, katere je scalnica, oziroma deževnica izprala iz gnoja. Gnojnica ima v sebi vse potrebne redilne snovi za rastline, posebno pa je bogata na dušiku in kaliju. — Vse redilne snovi so v gnojnici že raztopljene, tako da jih morajo rastline takoj sprejemati v se. Zaradi tega tudi vidimo, da gnojnica takoj pomaga, če z njo gnojimo rastočim sadežem.

Gnojnica je tem boljša, čim manj ji je pri-mešane deževnice. Ker iz gnojnice lahko uhaja dušik v podobi amonijaka, skrbeti je, da se ta dragocena in najvažnejša snov ne izgublja. Zaraditega moramo gnojnično jamo dobro zapirati. V ta namen se priporoča, da pridenemo gnojnici sem ter tja nekoliko žveplene kisline (hudičevega olja).

Gnojnico rabimo na raznovrsten način, in povsod nam prekoristno deluje. Pred vsem jo rabimo, da polivamo z njo hlevski gnoj na gnojnišče, ker se nekoliko vlažen gnoj ugodneje razkraja. Iz tega vzroka polivamo tudi mešani gnoj ali kompost. — Za polivanje gnoja rabimo na dolgo nasajen lesen korec, ali pa gnojnično pumpo. Izmed različnih pump, ki se dandanes rabijo, omeniti in priporočati je posebno Fomlerjeva (Fomler) gnojnična pumpa, ki je iz litega železa. (Dobiti jo je pri Clayton & Shuttleworth na Dunaju, in sicer 4 m visoke po 25 gld., s škropilnikom po 31 gld. Pri Avg. Kolb-u na Dunaju se dobe podobne pumpe 3 1/2 m visoke po 22—28 gld. Cevi za zvišanje pumpe stanejo po 3 gld. meter.) Pripravna je zaraditega, ker njene cevi lahko podaljšamo, ker je lahko prenašamo in rabimo tudi za pumpanje vode; dalje tudi zaradi tega, ker žene gnojnico v močnih curkih in meče tudi goščo iz jame. V jedni uri moremo 6000 litrov izpumpati. — V najnovejšem času se prav hvali tudi Grotkavska gnojnična pumpa. Ta pumpa je še bolj preprosto izdelana. Cev je štirioglasta in lesena in znotraj 10 cm široka. Ona vzdigne vsak pot 5 litrov gnojnice, tako da zmoremo z njo v jedni uri do 15.000 litrov gnojnice izpumpati. S to pumpo je tudi mogoče goščo pumpati. Slična je onim, katere rabimo pri studencu, samo da je štirioglasta, kar sem že omenil. Dobro pri njej je tudi to, da je po ceni in zelo trdna. Ker je zelo jednostavno sestavljena, moramo jo sami popravljati. Pumpa, ki je tri metre

dolga, tehta okoli 35 kg. Velja pri Avg. Kolb-u na Dunaju 18 gld. Dobe se tudi po 7 metrov visoke pumpe te vrste, ki so seveda dražje. — Razun teh imamo še verižne pumpe, ki so prav dobre, samo nekoliko predrage. Verižna pumpa velja pri Umrathu & Co. v Pragi 55 gld. Dobiti je tudi pri Josip Klement-u, tovarnarju strojev v Hrobcih-Roudnici ob L. ter pri »Gospodarski zvezi« v Ljubljani, kjer so ceneje. Klementova pumpa na verige, katere prekosi po svoji veliki izvršitvi in trajnosti vse druge pumpe. Ona ne obstoji iz zaklopk niti iz usnjatih cevi. Nemogoče je sploh, da bi se zamašila, zamrznila ali polomila; tudi pri 20letni uporabi še je ni treba popravljati. Josip Klement razpošilja tudi to pumpo na 6 tedenski poskus; ako je nerabljiva, jo vzame brez odškodnine nazaj.

Gnojnico rabimo tudi za gnojenje rastočih sadežev, deteljišč in travnikov. Posebno take rastline je dobro zalivati z gnojnico, katerim se hoče hitro pomagati, n. pr. revnim žitnim setvam. Izvrstno vpliva gnojnica tudi pri zelnatih rastlinah in turšici. Najbolj se pa kaže njena korist na travnikih in deteljiščih. Gnojnico je voziti ob deževnem vremenu, da se v zemlji pomeša z deževnico, ker bi bila sicer premočna in škodljiva. Za vožnjo gnojnice je treba gnojnične lojte ali soda, na katerem kaže vzadi pritrditi poseben škropilnik, da se gnojnica dobro in enakomerno razdeli. Namesto škropilnika rabimo lahko tudi desko, katero je na gnojnični sod tako pritrditi, da se odtekajoča gnojnica na njej kolikor mogoče enakomerno razlije.

Gnojnica hitro zaleže; za dolgo časa pa ne pomaga. Dobro je tudi, da se meša s človeškim blatom. Delajmo torej gnojnične jame in ne kupujemo prej drugih gnojil, dokler ne izkoristimo teh, ki se nam doma ponujajo zastonj. Gospodarji, ki zametujejo gnojnico, zametujejo denar. Kakor se je preračunilo, je gnojnica, ki se dobi od jedne krave, vredna na leto 12 gld. Iz tega lahko razvidimo, kako lahko miselno trošimo denar, če puščamo gnojnico odtegati. Boljši gospodarji, ki imajo večje število živine v hlevu, izgube na ta način več stotakov na leto. Naj bi prišli naši gospodarji vendar že do pravega spoznanja. Za gnojnično jamo izdan denar bo dajal prelepe obresti. Gnojnico zametovati in gnojila kupovati, ni modro ravnanje. Nobeno gospodarstvo bi ne smelo biti brez gnojničnega soda, toda žalibog, so pri nas taki sodi še prav redki.

Ivan Vuk.

Kako shranjujemo žito? Očiščeno žito je premeriti in spraviti v žitnice ali kašto. Najprej ja premeriti tržno blago, tedaj žito I. vrste, potem netržno blago ali netržni pridelek, to je žito II. vrste, katero se ne da prodati, ker je prelahko in predrobno. Tako žito se naj porabi doma

za živež, ali pa za krmo. Čim manj se pridela takega žita, tem boljša je letina.

Vsak poljedelec mora žito zmeriti, da natančno pozna množino svojega pridelka. Kdor tega ne dela, tudi preračunati ne more, kako bo izhajal s pridelkom, koliko žita bo lahko prodal itd. Kdor le količkaj računa s svojim premoženjem, ta že vé, kako potrebno je, da človek vse zmeri in vse zapíše. Takim gospodarjem se ne bo nikdar pripetilo, da bi žito prej prodajali, potem pa zopet kupovali, kakor se je to že mnogokrat pripetilo ljudem, ki čisto nič ne računajo. Kedar bomo začeli pri nas pridno računati, in sicer s tinto in peresom v roki, bo se tudi marsikaj na bolje obrnilo, kajti dobro gospodarstvo brez računov je dandanes skoro nemogoče.

Pri spravljanju žita v žitnico moramo skrbeti, da nam žito ne trpi nobene škode. Za to je treba pripravne žitnice. Žitnica mora biti suha, zračna, hladna in kar se dá snažna. Najboljše je, da je žitnica zidana, od znotraj dobro ometana in pobeljena. Tudi strop žitnice mora biti ometan in pobeljen. Tla naj so gladka lesena, ali pa z opeko tlakana. Pri tleh je žitnica rada vlažna, zato je nekoliko boljše, če imamo žitnico v prvem nadstropju namesto v pritličju. Visoko ležeče žitnice so veliko bolj suhe in zračne. Žitnico je imeti v hiši, ali pa vsaj blizu hiše. Nad hlevom je ni dobro imeti, ker škoduje puh, ki prihaja iz hleva. Kaj pripravna je žitnica, če jo napravimo nad kletjo, v kateri imamo presnino, krompir itd. Dobro je tudi če napravimo žitnico pod streho; kar tako spravljati žito pod streho, to pa ni prav. Podstrešje je sicer zračno, toda nesnažno je in odprto raznim škodljivcem. Če je streha z opeko krita, prihaja nam za žito prav lahko sneg in druga moča, ki kvari žito in povzročuje vrh tega mnogo nepotrebnega dela. Pod streho tudi ni mogoče vzdrževati snage in se ubraniti raznih škodljivcev. Če hočemo spravljati žito pod streho, napraviti si moramo za to na vsak način pripravno žitnico.

Veliki posestniki imajo posebne žitnice, po več nadstropij visoke. Posamezna nadstropja so le tako visoka, da se more po njih hoditi z vrečo na rami.

Da je žitnica dosti zračna, za to je treba oken. Okna naj bodo nizka in pri tleh vmeščena. V večjih žitnicah imamo okna na obeh straneh, da je več prepiha. Tudi z ventilacijo, t. j. z prezračevalnimi luknjami, ki se delajo v zid na nasprotnih straneh, lahko skrbimo, da je žitnica bolj zračna in suha. Da varujemo žito tatov, izdelati je okna z železnimi križi. Razun tega je imeti na oknah železne mreže, da ne morejo golobi in vrabci do žita. Okna se naj zapirajo, da ne more dež, sneg in solnce do žita; zapirati jih kaže z lesenimi vratci.

V žitnicah shranjujemo žito na dva načina, namreč v kupih ali pa v predalcih (žitnih skrinjah, kaštah, kasonih itd.)

Če ga shranjujemo v kupih, nasujemo žito v prvem času prav plitvo po tleh, po en pedonj na debelo, da lažje uhaaja vlažnost, ki se izhlapeva iz zrnja. Plitvo nasuto žito je pridno mešati z lopatami, da se dobro prezrači in ugreje. Ko je žito popolnoma suho, spraviti ga je v večje kupe, katere po potrebi premešamo in preobračamo. V prvih dveh mesecih je obračati žito vsaj po enkrat na teden, pozneje pa vsaj vsak mesec po enkrat. Bolj pogostoma je treba žito obračati zopet v prvi pomladi, ko se zunaj rast prične. Če spravljamo žito v kupcih, je boljše, da imamo lesena tla na žitnici; tla morajo biti iz trdega lesa, gladka in brez špranj. Lesena tla ne delajo toliko prahu, kakor tla iz opeke.

Za obračanje in premetavanje žita rabimo žitne lopate, ki so lesene, ali pa železne. Lesene lopate malo časa trpé.

Manjši posestniki spravljajo žito najrajši v predale. To so leseni oboji, pregrajeni v četerovoglave predale, ki imajo spodaj pri tleh vratca. Če imamo take predale za žito, rabimo dosti manj prostora za žitnico, ker se v predalih žito visoko nasuje. Da se nam pa žito v teh predalih ne ugreje in da ne oprhne, treba je, da spravimo v nje le popolnoma suho žito, kakoršno naravno dobimo, ako sušimo snopje v kozolcih. V takih predalih moramo žito tudi premešavati in zračiti; to delamo s tem, da ga jemljemo spodaj pri vratcih in ga mečemo na vrh, ali pa, da ga iz jednega predalca predenemo v drugega. Če imamo za žito lesene predale v žitnici, priporočam se, da imamo tla z opeko tlakana, ker so taka bolj varna pred mišmi.

V žitnici moramo varovati žito raznih škodljivcev in močé. Paziti moramo, da strop (streha) ne pušča, in da ne curlja deževnica ali snežnica na žito. Zmočeno žito postane hitro plesnivo; lahko nam pa tudi škali. Če pride slučajno mokrota do žita, treba je mokro žito odgrabit in posušiti. Veliko škodo nam lahko prizadevajo različne živali, kakor golobje, vrabci, miši in podgane. Miši in podgane, ki so včasih prav udomačene škodljivke v žitnici, zatiramo še najbolj uspešno z dobrimi mačkami. Tudi pasti je dobro nastavljati. Najhujša sovražnica žitnic pa sta črni žitni rilčkar in žitni molj. O pokončevanju in škodi teh dveh škodljivcev sem že govoril.

Ivan Vuk.

Pismo starišem.

III.

Opozoril sem vas na imenitnost vašega po-

klica, naj vam še zdaj naštejem nekatere vaše dolžnosti in na nekatera sredstva.

Bog je človeka vstvaril, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi in se tako večno zveliča; tako uči sv. vera. Naše življenje na zemlji je tedaj priprava na neskončno lepše življenje v večnosti. Iz tega spoznate, ljubi stariši, da je vaša najimenitnejša dolžnost ta, da svojim otrokom pomagata, da bodo enkrat ta namen dosegli, z drugo besedo se to pravi: vi morate skrbeti, da bodo vaši otroci pobožni, da bodo hodili po poti sv. vere in čednosti. Vera je k zveličanju neobhodno potrebna, zakaj brez vere ni mogoče dopasti Bogu; vera nam kaže pot in nam daje tudi pripomočke. Vi morate tedaj otroka zgodaj v sv. kršč. katol. veri poučevati, in ga v življenju po veri voditi. In sicer morate to storiti zgodaj. Vi ste svojim otrokom prvi učenik. Dolgo preje nego začne šola in cerkev vašega otroka učiti in vzgojevati, morate ga vi učiti in vzgojevati. Pripovedujte mu o resnicah sv. vere v prav zgodnji mladosti, ne mislite, otrok še ne ume. Bog mu je že pri sv. krstu vлил nekovo sposobnost za vsprejem sv. nauk. Povejte otroku zgodaj o dobrem Bogu — nebeskem Očetu — o malem Jezusu — o angelu varihu, ki ga varuje po noči in po dnevu — «Odene tebe, ko zaspiš, te varuje, ko se prebudiš.» (Slomška angel varih); povejte mu o ljubi materi Mariji, čegar podobo imate na steni, o trpljenju in smrti Jezusovi, saj imate križ v vsaki hiši. Tako je storila mati sv. Frančiška Saleskega — in mu je s tem tako globoko vcepila ljubezen do Boga; njegove prve besede, ki jih je znal zgovoriti pravilno, so bile: Bog in moja mati me najrajši imata! Srečne matere, ako to dosežete! Uči pa tudi otroka zgodaj pot čednosti — odvrčaj ga od greha. Ko otrok za šolo doraste, mora mu že biti zasajena kal čednostnega življenja. To pa je lažje, kakor se navadno misli. Otroško srce je podobno vosku: kakor se iz kosčka voska da narediti poljubna podoba, se tudi iz otroškega srca da narediti — poljubno — pridno ali hudobno. Hkrati pa otrok tudi to obdrži, česar se v mladosti nauči in navadi, — ž njim vred raste, česar se poprime. Prav gotovo pa to velja o slabih razvadah: kakor se v majhno drevesce zareže kakšno zarezo — hudobni pastirji to včasih storijo na paši — ta zareza z drevesom vred raste — čimdalje širja in čimdalje daljša je, tako je tudi z razvadamimi otrok; večji ko je, bolj mu raste rana na njegovem srcu. Ne mislite tedaj, da je zastoj za majhnega otroka pouk — da je še premajhen — otrok je zgodaj sprejemljiv za resnice sv. vere in in zgodaj tudi sposoben za vajo v krščanskih čednostih, potrpežljivosti, v zatajevanju lastne volje itd. Prebirajte življenje svetnikov — našli bode, da jih je velika večina takih, ki so že v zgodnji mladosti začeli nositi jarem Gospodov. Kar se

Janezek nauči, to Janez zna. Mlad se učiti, se pravi v kamen zarezovati; star se učiti, se pravi v pesek pisati.

Podučujte otroka z lastnim zgledom.

Vaši nauki in vaši opomini bodo pa le tedaj kaj pomagali, če vi tudi sami to storite, kar otroka učite. Vaše življenje ne sme biti drugačno kakor vi učite, sicer ni uspeha. Da, še celo sami sebi bode škodovali, otroci izgubijo spoštovanje in ljubezen do vas. Nikar ne mislite, da bi otroci tega ne zapazili. Otroci kmalu zapazijo, da vi drugači učite, drugače pa sami delate. Imajo majhna ušesa in drobne oči, pa veliko slišijo in vidijo. In če vidijo, da se vi hlinite, kako bodo imeli pravo spoštovanje do vas?

Stariši, ne pozabite, kaj pravi pregovor: Besede mičejo, zgledi vlečejo. In že latinci so imeli sličen pregovor: dolga je pot naukov — pa kratka in vspešna je pot zgleda. Zgled odraslih ima čudovito veliko moč na otroka — in tem večjo moč ima, čim imenitnejši je oni in čim bolj spoštovan je oni, ki zgled daje. Zato si morajo stariši prav posebno prizadevati, da dajo vselej dober zgled. Bog je dal otrokom nagon, vsled katerega vse posnemajo, kar na drugih vidijo. So kakor opice in kakor ogledalo: ako postaviš kaj pred ogledalo, se tisto tudi v ogledalu vidi; ako postaviš kaj črnega, je tisto tudi v ogledalu črno. Ali eden velik razloček pa je, če reč od ogledala proč postaviš, je tudi njena podoba iz ogledala zginila; v otroškem srcu ali v otroškem spominu pa ostane. In še eden velik razloček je: vsled izvirnega greha je človek bolj nagnjen k hudemu kakor k dobremu. Ta nasledek izvirnega greha je tudi pri otroku že opaziti. Tudi otrok rajši posnema kaj hudega, kaj slabega kakor kaj dobrega. Naj bo to za vas migljaj, da bodo otroci le dobro videli na vas. Nek imeniten veljak je rekel: da sem jaz to postal, kar sem, je delo moje matere. Jaz nisem nikoli kaj takega na njej videl, v čemur bi je ne imel posnemati. Krščanska mati, kakšna tolažba bi to bila za tebe na smrtno uro, če bi tvoj otrok tudi tako o tebi rekel! — Kako bodo stariši svojim otrokom vsadili ljubezen do molitve, če pa otroci vidijo, da še najnavadnejše molitve — angelsko češčenje — pred jedjo itd., le površno in brez vsake pobožnosti opravljajo? Kako bodo otroci imeli ljubezen do službe božje, če pa vidijo, da nimajo stariši nobene gorečnosti do nje?! Kako morejo stariši od svojih otrok zahtevati, naj hodijo večkrat k sv. zakramentu, če pa sami ne hodijo.

Otroci bodo rekli: če stariši tega ne storijo, zakaj bi jaz storil? Zakaj bi bili mi boljši in pobožnejši kakor so naši stariši? Stariši morajo bolj vedeti, kaj je prav kakor mi. Dajte svetiti svojim otrokom luč dobrega zgleda! Pa še nekaj. S slabim zgledom, z grehom vpricho otrok, ne odganjate

samo od svojih otrok blagora in sreče dobre krščanske vzgoje, ampak jih celo pohujšujete, jim branite priti k Jezusu; on pa je rekel: Pustite male k meni priti in nikar jim ne branite. To pa je tuji greh! Vi veste, kaj pravi Jezus o tem grehu: boljše je, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil in se potopil v globočini morja. In zapomnite si: nesposljljivost pri molitvi in v cerkvi, godrnjanje v nadlogah, kletev in zmerjanje, grdo govorjenje, nesramno obnašanje, laž, opravljanje in obrekovanje, je greh samo na sebi, — če pa se taki grehi zgodijo vpricho otrok, pa pride zraven greh pohujšanja, to je za otroke šola greha. Vsak greh ovira otroka priti k Bogu, pomanjšuje v njem ljubezen do dobrega, pomanjšuje mu moč, se hudemu vstavljati, tvori nekako steno med otrokom in Zveličarjem. Pustite male k meni priti in nikar jim ne branite!

Razne novice in druge reči.

Med Ormožem in Ljutomerom. Iz teh krajev nam piše prijatelj: Listič ptujskih trgovcev razširja se med tukajšnjim ljudstvom zelo naglo, pri nas skoraj ne bo več hiše, v kateri nebi brali »Štajerca«; velika večina njegovih bralcev stori to očitno, sicer pa jih je tudi dosti, ki stojijo navidezno v našem taboru, skrivaje pa dopisujejo »Štajercu« in ga zvito razširjajo in podpirajo. Lahko bi vam jih navedel imenoma, ki so udje, da celo načelniki naših narodnih društev, pa porajajo »Štajerca« več kakor vse druge liste. To so pač vredni posnemovalci svojega hinavskega generala Judeža, ki se je predrznil reči svojemu Učeniku: »Gospod, ali sem jaz?« Da se »Štajerca« na vse mogoče načine ljudem vsiljuje, to je že res in marsikdo se tudi s tem opravičuje; strup pa ostane strup, bodisi prisiljen ali radovoljen. Mnogi dopisniki v »Našem Domu« priporočajo širiti »Naš Dom«, pa taki dopisi izdajo le malo ali nič, ampak naročnikov mu je treba pridobivati. Če se »Štajerca« razširja tako, da ga gospodar v več iztisih naroča svoji družini, oskrbniki svojim delavcem in mojstri ali obrtniki svojim pomočnikom in učencem, potem morajo naši ljudje »Naš Dom« na isti način razširjati in naročevati. Posebno razširjajte vi, narodni trgovci, katerih blagostanju so v veliki meri prispevali naši krvavi žulji, razširjajte »Naš Dom« na ta način, kakor razširjajo naši nasprotniki »Štajerca«. Storite to vi, premožni krčmarji, gospodarji, posestniki in obrtniki, in pokazite dejansko vašo narodno zavest, kakor se to v mnogih prilikah zahteva od nas priprostitih ljudi. Če ima in bere brezplačno viničar ali delavec »Štajerca«, naj dobi in bere tudi »Naš Dom« in če ima še količkaj v sebi nepokvarjenega duha, spoznal bo hitro dobro od slabega in postane tako

vr! narodnjak po lastnem prepričanju, katero nikdar ne omahne.

Naprej zastava Slave,
Na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
„Naš Dom“ naj govori!

Iz Dornave pri Ptinji. Preljubi »Naš Dom!« Sprejmi tudi od nas udani poklon! V procvit tvojo želimo dornavska dekleta, da z novim letom v obilnem številu prihajaš v našo sicer že precej zavedno vasico! Uvrsti tudi nas med svoje prijatelje in opazi! boš nežnost, s katero hočemo skrbeti za te! Le zaupaj nam, le pridi k nam in sprejet boš! Slovensko dekle Jerica.

V Loperčicah pri Ormožu nastal je 2. t. m ob 1/4 na 10 uro predpoldan ogenj pri posestniku Štebihu. Pogorelo mu je celo poslopje in hlevi. Živino in najpotrebnejši živež so rešili. Zopet se je pokazalo, kako potrebna, koristna in dobrodelna so gasilna društva. Na pomoč so prihiteli z brizgalnicami požarniki iz ormoške okolice, iz Ormoža in Obrizja in storili veliko, da se ni ogenj v vas razširil. Bodi vsem presrečna hvala!

Ob Libanji straši še vedno zloglasni in nepotrebni »Štajerc« pri nekaterih zelo čislanih in poštenih krščanskih hišah. Pošiljali so ga nazaj, a vedno se vsiljuje. Nekateri mislijo, da je zadosti, ako ga na pravi kraj zanesejo — ne — vedno ga pošiljati nazaj! Strup je večkrat polagoma škodljiv.

Sramotilec slovenskih fantov. Vse, kar je na Slovenskem pošteno, mora ptujski kramar »Štajerc« oblatiti. Tudi slovenskim fantom ne prižanaša. Fantje iz Št. Ruperta so se udeležili mladeniske slavnosti pri Sv. Benediktu v Slov. gor. To so storili iz narodne navdušenosti in prijateljske ljubezni do svojih tovarišev. »Štajerc« pa piše: »pri sv. Rupertu so naš g. kaplan obljubili, da tisti fanti, ki bodo šli z njimi, so pri delitvi spovednih listkov prosti spraševanja katekizma in da bodo tam plačali tudi za vino kolikor bo mogoče«. To je laž in mi imenujemo »Štajerca« nesramnega lažnika in obrekovalca, dokler svoje trditve ne dokaže. Šepasti kramar, dokaži resnico svojih besed! In nadalje pravi, da so roperčki mladeniči šli k Benediktu »zaradi obljubljenega vina«. Na grd način opsuje tudi slovenskega mladeniča Franca Krampergerja! Slovenski mladeniči si hočejo tako sramotjenje zapomniti! »Štajerc« pa tudi vedno dokazuje, da ni prijatelj slovenskega kmetskega ljudstva. Čez nemškutarske fante ne reče žalne besede, čez slovenske kmetske fante si upa. Poznamo se, lisjak!

Slovenska narodna dekleta, čujte! Ptujski »Štajerc« je v zadnji številki vrgel blato tudi na naša slovenska narodna dekleta. V podlistku namreč piše naslednje sramotilne besede: »Jaz mislim namreč, da bi bil zelo potreben mlin, v katerega bi devali izdelane in od lenobe smrdeče

Fihposove (kramarski izraz za »Naš Dom«) »device«, da bi se v njem malo premlele ter potem skozi sito padle kot lepe deklice. Raca na vodi, to bi bilo nekaj pametnega in koristnega; ljubemu Bogu bi se ne bilo treba več mnogo jeziti, ker bi ne bilo toliko ljudij, ki ga zmiraj žalijo, svet bi bil rešen največih klepetulj in obrekovalk; naši fantje bi lažji dobili neveste; na zemlji bi zmanjkalo ljudij, katerim le dobre jedi dišijo, pošteno delo pa ne, in ti dragi »Štajerc«, bi se iznebil najbolj lažnjivih in hinavskih sovražnikov. Zalibog so ljudje zdaj še premalo brihtni, da bi iznašli takšen stroj. Do časa, da se to zgodi, bi bil jaz tudi zadovoljen s ključavnico, s katero bi se dala zapirati raznim dolgojezičnejem njihova zamazana usta. — Tako piše »Štajerc« o slovenskih dekletih! Mi zavračamo z vso resnobo tako podlo pisarjenje o slovenskih dekletih! Hvala Bogu, slovenskih deklet itak ne more doseči to blato ptujskega kramarja, ker one stoje zvišene nad njim! Slovenska dekleta pa naj gledajo, da njihov sramotilec ne pride več v nobeno slovensko hišo! Fej »Štajerčevi« pisavi.

Zelo nobel je ptujski »Štajerc«. To mu moramo priznati! One, ki mu odpovedavajo list, imenuje »navihane sleparje«, »hudobce«, da tudi »falote«. Piše namreč dobesedno: »Oni (»Štajerčevi« nasprotniki) pišejo mnogo mnogo dopisnic in pisem na uredništvo ali upravništvo »Štajerca« in pravijo v njih, da temu ali onemu ni potreba več našega lista pošiljati, in so zraven še tako predrzni (gotovo po naročilu naročnikov), da podpišejo tudi ime tistega za katerega vedo, da je naš naročnik. Ali ti faloti (naročniki ali odpovedovalci?) so se tudi s takim sleparstvom (?) pošteno zmotili. No, zmota ne bo tako velika, sicer bi »Štajerc« ne javkal in ne kričal, kakor bi mu pipali zobe. »Štajerc« le odkrito povej, naročniki ti odpadajo, in tvoj napeti trebušček ti leze skupaj! Aj, vaj!

Sv. Jernej pri Konjicah. »Štajerc« je v svoji zadnji št. 26. str. 5, prinesel popolnoma lažljivo poročilo o izidu tukajšnjih občinskih volitev, katerih pa še bilo ni. Pač pa bodo volitve meseca januarja 1902. Morda dopisnik želi, da bi se volitve tako končale, kakor piše v »Štajerca«; toda nas tolaži upanje, da ta laž ne bo nikoli resnica. »Štajercu« pa povemo na tem mestu, da je naš župan še vedno g. Anton Bezget, občinski tajnik pa g. Alojzij Cvahte.

Liberalni advokatje imajo denar! Kranjski »Rodoljub«, za katerim stojijo s polnimi žepi slovenski liberalni advokatje, pripoveduje v 51. števil. 1. l., da ima preteklo leto 1901 izgube 6000 gld. = 12.000 K. Zraven pa se baha kakor kak irhast Gorenjec, da ga ta izguba nič ne boli. Seveda, kdor ima, pa lahko da. Pa to je tudi res, da ti tisočaki gotovo niso zrastle v žepih liberalnih advokatov, ampak na kmečkih njivah in travnikih.

Ogenj blizu Ljutomera. V noči od 19. na 20. decembra upepelil je ogenj hišo Semeničevo po domače Ilgo v Slamnaku. Vdova s petimi hčerkami in enim sinom žaluje radi velike nesreče ter se ob enem zahvaljuje vsem, ki so k obrambi in pogasjenju ognja količkaj pripomogli, osobito pa gasilcem iz Stroč. vasi. Vsem čast in hvala!

Kje so Nemci? Društvo nemških kolesarjev v Ljutomeru se je prostovoljno razpustilo, ker manjka v Ljutomeru nemških kolesarjev in koles.

Dvojna nesreča. Dne 28. decembra zvečer je pogorelo poslopje Lahovo v Banovcih na Murskem polju. Pri tem se je podrl dimnik in tri osebe težko ranil.

Ali letos ne bo zime? Otroci stojé žalostni ob vodi. Ah, koliko podplatov so že druga leta raztrgali do sv. Treh Kraljev na ledu, letos pa še ledu ni! Kmet hodi zamišljen okoli kolarnice in ne ve, ali bi potegnil sani ven ali ne. Po cestah je tako dolgočasno. Od nikoder ni slišati istih srebrnočistih glasov zimskih zvončkov, ki zvonijo tako prijetno pri sankanju. Niti v topli sobi ni prav prikupljivo! Kje ste rože ledene, da bi krasile okna, kje ste goste snežinke, da bi se igrale po zraku? Nikjer, nikjer. . . . Zemlja vzdihuje po zimi, da bi si nekoliko odpočila in potem v spomladi zopet lažje razvila svoje moči k novemu življenju. Toda uspravajoče zime ni! Ali letos ne bo zime? »Nas Dom« odgovarja na to s starim, modrim pregovorom: Grajščina in zima nikdar ne izostane! Še bomo huškali od mraza, pihali gorko sapo v zmrzle prste, teptali z ozeblimi nogami ob ledena tla, pritiskali tople roke ob rdeča ušesa, in otroci še bodo drsali po ledu. Zima pride, a dolgo je letos res ni.

* * *

Koroške novice. V Starem Dvoru je umrl župnik č. g. Kochgruber. Župnijo oskrbuje sedaj kaplan gsp. I. Sorger. — V Gorici je umrl koroški rojak frančiškan o. Oton Einspieler, rojen v Svečah in brat g. župnika v Slov. Plajbergu. — V Vrbskem jezeru se je utopil delavec Matija Kandut. Ni bil menda pri zdravi pameti. — V Št. Janžu v Rožni dolini je izvoljen za župana liberalec V. Pošinger, ki na vse pretege vleče z nemškutariji. Novi župan ni priljubljen v fari. — V Glinjah slovenski občinski odbor tako dobro skrbi za občino, da je vse zadovoljno z njim. Ko so Slovenci dobili odbor v roke, pa so mnogi mislili, da se bodo Glinje sedaj pogrez-nile. Ti ljuba kratkovidnost! — V Šmartnu na Dholici so radi davice zaprli solo. — Blizu Glaneka je šel dne 17. dec. 20letni hlapec T. Müller pod vlak. Obležal je na mestu mrtv. Uzrok: ker ga ljubica ni marala več! — Cerkev in samostan oo. benediktincev v Celovcu je kupila mestna občina za 190.000 kron.

Sv. Rupert pri Velikovcu. Slavnost bo-
žičnice v Narodni šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Rupertu blizu Velikovca se je zelo lepo obnesla. Otroci so svojo nalogo izvrstno rešili. Pri igri smeju ni bilo konca ne kraja. Cerkveni zbor je lepo popeval. Stariši so bili srečni, ko so videli, kaj jim otroci vse znajo. A to se naučijo v šoli, v kateri vlada pravi krščanski in pravi narodni duh!

Iz St. Marjete pri Pliberku. Veselo se je prepevalo pretekle dni: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Pri nas na Koroškem pa hočejo vzeti hudobneži čast in slavo Bogu. Za to delajo naši nemškutariji na to, da nas spravijo »proč od Rima« v protestantsko cerkev. Vsiljujejo nam tudi liste, ki pišejo proti naši sveti veri. Mi pa se hočemo držati vere naših očetov in stati ob strani duhovnikov, kateri se kažejo naši prijatelji tudi v vsaki nesreči. Mi torej ostanemo, kar smo bili: Katoličani in Slovenci. Šmarješki fant.

* * *

Potres, in sicer precej občutljiv, so imeli dne 17. dec. popoldne v Zagrebu. Bila sta dva močna sunljeja. Večje škode ni bilo. Podrlo se je nekaj dimnikov na ceste. V večjih dvoranah so popokali stropovi. Ljudstvo je bežalo iz hiš. Potres so čutili tudi po drugih krajih, posebno v Celju.

V cerkvi sta se stepla. Dne 24. dec sta se v Ljubljani pri polnočnicah v sv. Petra cerkvi stepla Jakob Bobnar in Martin Jerančič, oba hlapca iz Šmartnega pri Savi. Zato sta pa za Božič kašo pihala.

Grozovita nesreča se je pripetila pred kratkim na Dunaju. Pri ruskem duhovniku Nikolajevskem uslužbena dekla Zwinauer je snažila okna. Postavila je v to svrhu lestvo na zaboj za premog. Lestva se ji je izpodmaknila in padla je iz četrtega nadstropja na tla, kjer je obležala razbito glavo. Bila je v hipu mrtva.

V krsti prebudila. V Lisaboni se je dogodil pred kratkim grozen slučaj. Dona Marija Romano de Gavazzo, dama iz najboljših meščanskih krogov, je bolehalo par dni; nekega jutra pa so jo našli mrtvo v postelji. Ostavila je par nedoraslih otrok. Ker pokopavajo na Portugalskem radi gorkega podnebja mrliča že tekom 24 ur, so truplo kmalu blagoslovili in ga položili v krsto. Naslednjega dne je bil pogreb. Predno so spustili krsto v grob, je začulo ljudstvo mahoma pridušeno vpitje v krsti in lahno praskanje. Odprli so urno krsto, in Marija Romano de Gavazzo se je dvignila in sedla pokonci. Nesli so jo hitro domov, kjer je v par urah v resnici umrla.

Bežal pred vislicami. V Moun Holly se je izvršil te dni grozen prizor, predno so obesili na smrt obsojenega Ch. Brown. Ko so obsojencu ob

9. uri še enkrat prečitali smrtno obsodbo, so ga pustili samega z duhovnikom, ki mu je čital posamezne odstavke sv. pisma. Ko je bil duhovnik tako zatopljen v čitanje, je dobil obsojenec neke železen drog, s katerim je udaril dvakrat po glavi duhovnika, da se je zgrudil nezavesten na tla. Potem si je Brown odprl vrata, odkoder se mu je posrečilo uteči preko dolgega hodnika na dvorišče. Ravno ko je hotel preskočiti dvoriščni zid, sta prihitela za njim dva kaznilniška uradnika. Zagrozil jima je, da ju z drogom ubije, toda ko je eden ustrelil proti njemu z revolverjem, mu je upadel ves pogum in se je dal takoj vjeti. Pol ure pozneje so ga obesili.

**Enajstletni deček zaklal svojega so-
učenca.** Iz Newporta v Ameriki se poroča: Enajstletni učenec Edie Armines je zaklal z nožem na ulici domov grede svojega sošolca Jožefa Creelman. V šoli je namreč Creelman zelo slabo čital in tudi na druga učiteljeva vprašanja dajal nezadostne odgovore. Učitelj ga je pokaral, za kazen pa postavil k šolski deski. Zaradi tega ga je začel Armines zasmehovati in na različne načine dražiti. Tudi ko sta šla proti domu, se je še na ulici nadaljeval prepir. Tretji učenec pa se je potegnil za mlajšega Creelmana in je vrgel na Arminesa kos opeke, ravno v tem hipu pa je priskočil tudi Creelman proti Arminesu in ga prijel za ramo. Armines pa je razjarjen potegnil velik žepni nož in je sunil Creelmana v prsi, nakar se je polednji zgrudil na tla in je v malo minutah umrl. Ko je mladi zločinec videl, kaj je storil, se je spustil v beg in se je skušal skriti za prvi hip v ognjegasni postaji, kjer je bil njegov stric načelnik ognjegascev. Tam je tudi skril svoj nož, ki je bil še krvav. Mladega morilca dolgo niso našli, ko je pa čul njegov stric o njegovem zločinu, ga je sam izročil oblasti. Oba dečka sta iz odličnih rodbin, v katerih vlada sedaj velika žalost.

Iz zvonika je padel v Dvorjah pri Cerkljah na Kranjskem dne 25. dec. pri zvonjenju večernic 18letni I. Mertelj, ter je vsled težkih poškodb na glavi obležal mrtev na mestu. Mertelju se je med pritrkavanjem odtrgal jermen, s katerim je privezan kembelj v zvon in Mertelj se je vsled tega opotekel in padel skozi lino na tla.

Od strahu umrl. Kočijažu Mijatoviču v Vukovaru so se te dni splašili konji. Kočijaž se je tega tako ustrašil, da je mrtev padel raz voza. Zadel ga je kap.

Obupen čin reveža. V Korneuburgu je prišel v nedeljo 60letni Ivan Meixner k redarstvu prosit, da bi ga sprejeli v prisilno delavnico, ker ne more dobiti radi svoje starosti nikjer več dela. Ker ni Meixner ničesar zakrivil in je bil torej povsem pošten človek, ni moglo redarstvo ustreči njegovi želji ter ga je zato zopet odslovilo. Tako je bil revež zopet na cesti. 16. dec. pa so zgorela

gospodarska poslopja posestnika Beera v Korneuburgu, in Meixner se je izjavil, da je on zanetil ogenj, da bo tako dobil zavetje v — prisilni delavnici. Požigalca so zaprli.

Izredna sreča. Neki ruski rokodellec v Londonu uporabljal je vse svoje trdo prislužene novce v svrhu, da je nakupoval stare lesene rezbarije ter si z njimi nabral že celo zbirko. Pred kratkim kupil je v Londonu na dražbi staro umetno stojalo za knjige za 20 kron. Ko je domov prišedši ogledoval to svojo najnovejšo pridobitev, našel je, da ima stojalce še en predalček, katerega dosedaj ni opazil. Ko ga po dolgem trudu odpre, kdo popiše njegovo veselje — najde v njem za 600.000 kron vrednostnih papirjev. Delavec hitel je s papirji v menjalnico in ondi so mu jih spremenili v zlati in srebrni denar. Ubogi težak bode gotovo sedaj še z večjo unemo preiskoval starine.

Strašna železniška nesreča v Ameriki. Na Wabash železnici v bližini Adrian Mich. je sto in petdeset ljudi zgubilo svoje življenje vsled tega, ker sta dva brzovlaka trčila drug ob drugega. V dveh vozeh jednega vlaka so bili priseljenci in pripoveduje se, da je vse v enem vozu doletela smrt in da je samo polovica v drugem vozu ostala pri življenju. Uzrok nesreče je bila zmotnjava telegrafskih povelj. Ponesrečeni potniki so bili v razdrtih vozovih tako zagozdeni, da se niso mogli izruvat. Ta grozni položaj pa je postal neizmerno hujši, ko je začelo v razdrtih vozovih med popotniki goreti. Oni, kateri niso našli smrti mahoma, so se pekli do smrti. Ves vlak priseljencev je objel plamen in kmalu so vozovi s potniki vred bili goreči kup, iz katerega so se čuli srce pretresujoči kriki in klici za pomoči. Tik železnice stanujoči posestniki so prihiteli ponesrečenim na pomoč ter so skušali rešiti one, kateri niso bili preveč na dnu goreče mase. —

Požar v predoru. V nekem tunelu liverpolske električne železnice je nastal požar, ker so se vneli leseni pragovi. V predoru je bilo kmalu kakor v peči. Prasketalo je in predor je bil poln soparov. Neki vlak, napolnjen s potniki, je zavozil v predor in je začel goreti. Sodijo pa, da je še neki drugi vlak zašel v katastrofo. Sedaj so privlekli iz predora šest mrtvecev. Vsa izguba na človeških življenjih še ni znana. Dva vlaka, ki sta stala pred predorom na postranskih tirih, sta zgorela. Tudi železniško postajno poslopje, ki je bilo zgrajeno v bližini predora, je skoro popolnoma uničeno.

Grozne posledice prepira. V vasi Steinbach v Gornji Alzaciji so se sprli na sveti večer v neki gostilni gostje. Pri tem se je delavec Dringler tako razjezil, da je prekal nekemu dninarju glavo, družega delavca je tudi s kamnom smrtnonevarno ranil; sam pa si je takoj nato vtaknil v usta

dinamitno patrono in jo je zažgal. Razneslo ga je takoj na vse strani, zdrobljene kosce njegovega trupla so našli razmetane daleč na okrog.

Bogat berač. V Jeruzalemu je pred malo dnevi umrl berač Krole, ki je bival v jami pri getsemanskem vrtu in pometal cerkvena dvorišča. Zapustil je 200.000 frankov in neki star hebrejski rokopis, za katerega ponuja že zdaj britski muzej 20.000 liber šter. Torej se prav dobro izplača pometati v Jeruzalemu cerkvena dvorišča.

Boj z roparji. Angleški vojaki so pri Novicu v Mekranu naskočili neko utrdbo, v katero se je skrila neka roparska tolpa iz Perzije. Od angleških vojakov so padli trije možje dva častnika in šest mož je bilo ranjenih. Od roparjev je padlo 20 mož, mej njimi vodja roparjev, ranjenih je bilo 14 roparjev, ujetih pa 63.

Mladeniško gibanje.

Krščanskim slovenskim mladeničem.

Majhen je sicer naš list, a za naše vrle krščansko-slovenske mladeniče pa vendar moramo odločiti poseben prostor. Kakor smo mislili, tako smo storili! In za to smo s to številko odprli, kakor vidite, poseben predal z nadpisom: „mladeniško gibanje“. Tukaj bomo mi uredniki kramljali z Vami, a Vi, dragi mladeniči, pa z nami in tudi med seboj. Sporočajte nam torej vse, kar se med Vami mladeniči dogodi veselega in žalostnega, sporočajte nam tudi različne svoje želje in misli, o katerih z drugimi ne morete govoriti. Mi bomo tudi z Vami govorili prav odkrito o marsičem, kar bi Vas znalo zanimati. A nekaj Vas že danes prosimo. Le kratko, le kratko! To pa zaradi tega, ker je naš list tako majhen. Saj se tudi v par vrstah da prav mnogo povedati. Naš list je za Vas, krščansko-slovenski mladeniči, vedno odprt, torej na delo! Z mladeniškim pozdravom!

Uredniki „Našega Doma“.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Veliko slavnost priredi »mladeniška zveza« bralnega društva pri Sv. Jurju ob Ščavnici dne 6. januarja 1902 s sledečim vspehom: Ob 1/2 10 predp. bode v farni cerkvi slovesna služba božja. Ob 1/2 4 popoldne slavnost. — 1. Pozdrav. 2. »Slovenec sem«, moški zbor. 3. »Vedeževalka«. Igra v enem dejanju. Igrajo mladeniči. 4. »Bučelar«, mešani zbor. 5. Slavnostni govor. 6. »Velegrajska himna«, enoglasni mešani zbor; ter »Planinarica«, ženski zbor. 7. S. Gregorčič: »Naš čolnič otmimo«, deklamacija. 8. »Kri-

vica in dobrota«. Igra v 3 dejanjih. 9. »Kukavica« ter »Nazaj v planinski raj«, mešana zbor. 10. Sklep. Slavnostni govor je obljubil govoriti velečislani ljubitelj in buditelj slovenskega ljudstva sploh in zlasti slovenske mladine č. gospod Fr. Muršič, od Sv. Benedikta v Slov. Goricah. V odmorih udarjajo strune tamburaši. Vse pridno slovensko ljudstvo, zlasti še zavedne krščansko-narodne mladeniče od blizu in daleč k tej naši slavnosti po bratski vabimo!

Iz ptujske okolice. Po nekaterih župnijah so mladeniške Marijine družbe že zelo stare in razširjene. A pri nas v župniji sv. Petra in Pavla v Ptui se je komaj pričela to leto. Za mladeniče je bil že dvakrat slovesen sprejem. Prvikrat na Alojzijevo nedeljo 23. junija, drugikrat na praznik sv. Štefana dne 26. decembra. Na Štefanovo so imeli mladeniči pri pozni sveti maši skupno sveto obhajilo, popoldne ob 2. uri pa slovesen sprejem. Marsikateremu opazovalcu v cerkvi so od radostnega veselja solze polile lica, ko je gledal to ganljivo slovesnost.

»Višavski«.

Pošast v kleti.

Pripovedka iz kmetskega življenja. Spisala Franica Macunova.

Živel je v vasi N. na Slovenskem bogat krčmar, ki je imel hlapca Franceta, katerega možgani pa niso bili povsem v redu. Imel ga je bolj iz usmiljenja kot zaradi dela. Nekega dne mu reče oče krčmar: »France, doli v klet pa le nikdar ne hodi, notri je pošast!«

»Kaj, pošast?« odgovori France. »Jaz se ne bojim nobene pošasti in nikacega vraga!«

Sledeči dan pride sosedov hlapec Avgustin h krčmarju.

France mu pové, da mu je gospodar prepovedal v klet hoditi, češ, da je notri pošast. Oče krčmar mudil se je ravno po opravku v zgornji sobi, France pa je odšel v hlev opravljat živino.

Sedaj sname Avgustin skrivaje ključ od kleti s klina in gre napodit pošasti v klet. — Zlezel je k zadnjemu sodu v kot, kjer je bila izvrstna »črnina«. Dobro je podil pošasti, a ne iz kleti, ampak iz soda, — a tudi ne pošasti, — ampak »črnino«, in podil ter preganjal jo je tako dobro, da se ni mogel več ločiti od soda, ampak vsedel se je k pipi — ter se utopil v sanje, slajše od »črnine« ter mirno spal spanje pravičnikov.

Tudi Franceta, ki je bil že ves truden od dela, polastila se je želja, pogledati pošast v klet. Dobro je poznal sladko »črnino«, katero je vsako leto le dvakrat dobil: na Velikonočno Nedeljo in o Božiču, a še takrat le po en sam kozarček. Stopi tedaj pred klet in prime za kljuko: »Glej no, pa že odprta je klet, potem pa vsak lahko hodi pošasti gledat!«

Prav počasi tava po temi ter pride do prvega največjega soda. »Tebe ne maram, kislica kisl«, reče ter gre dalje. Pride do drugega, malo manjšega. »Strije, ti tudi nisi za mojo grlo«. Pri tem sodu naklonila mu je sreča, da se je spodtaknil ob pipo in padel, kakor je bil dolg in širok. »Presneta kokja, ali mi je kedo podstavil? Pošast, kje si? Pridi sem, da te zmlatim in premikastin kakor tistih devet biričev ali orožnikov, ne vem kaj so že bile one zveri, ha, ha!«

Sosedov hlapec se pa niti ne zmeni za razsajanje Francetovo, mirno smrči dalje poleg sladke »črnine«. France poda se vnovič k prvemu sodu ter jame zopet šteti: prvi, drugi, tr... — toda, hencana metla! Zopet se spodtakne, pade in v tretje mora šteti. Pa kaj izumi modra buča? Približu sodov noče več hoditi, ker ima smolo, da vedno zadeva ob pipe. Da bi to zapreko odstranil, iznajde novo, dosedaj čisto nepoznano sredstvo za štetje sodov; sname si klobuk raz glavo ter tako sodov dotikaje se šteje; prvi, drugi, tretji itd. Našteje petnajst, našteje šestnajst, a še vedno ni konca. Dobro je vedel, da je v kleti osem sodov in da je v zadnjem »črnina«. Od kod jih je sedaj toliko? Častiti bralec uganil bode lahko, od kod to, če pomisli na praktično metodo, po kateri je štel; dotaknil se je namreč enega soda po večkrat.

Sedaj obstoji in reče: »Zlodja, gotovo je pošast to naredila, kajti jaz dobro vem, da je bilo o Velikinoči osem sodov, nič več, nič manj! V zadnjem je »črnina«, za katero se gospodar najbolj boji. Toda naj bo, jaz grem do konca, bom videl, kam pridem«.

Bil je že pri sedmem sodu. Še en korak — in on objame mali sodec. Takoj hoče poiskati pipo, toda — oj groza in strah! — prime za človeško glavo. »Joj meni pomoč, pošast, pošast! kriči.

France kriči neprenehoma, kakor bi ga kdo na meh drl ter beži iz kleti. Z velikim strahom utiplje izhod in prileti ves besen v sobo.

Sosedovega hlapca, ki je sedel na pipi, je prevrnil ker ga je tako močno zgrabil. Vsa družina in gospodar sam pride na upitje prašat, kaj da je.

France pa leta okoli, maha z rokama, kakor bi ga ravno iz pekla izpustili, ter upije: »Po — — — šast je šla na — — na črr — — nino! Po — šast je v kleti!« Nikdo ne ve, kaj da je neumnemu Francetu. Nazadnje vendar zapazi gospodar, da ni ključa od kleti na klinu, ter gre z vso družino v klet. Toda, kako se začudi, ko sliši hrčanje in golčanje v kotu. Plahi zapuste vsi klet. Nikdo si ne upa niti z lučjo iti vanjo.

Gospodar sam pri sebi misli: »Glej, mogoče je res gospod Bog poslal hudobca našim hlapcem v strašilo«. Vsi so okolu kleti hodili, toda notri se ni nihče upal. Popolnoma so bili preverjeni, da imajo črnega gosta v kleti. Ta misel bila je še

bolj potrjena, ko so od Franceta počasi zvedeli, da ga je vrag ob tla vrgel in da je na pipi sedel. Gospodar je sklenil poslati po duhovnika, da prežene iz pobožne hiše peklenščeka.

Stara Mica je takoj hitela po gospoda župnika ter celo pot molila sveti rožni venec. Naprošeni gospod se je sprva sicer obotavljaj, a ker je zgovorno babše tako pritrdjevalo, kakor da bi samo vse videlo, tedaj je verjel besedam prišle Mice in se je napotil na zaželeni kraj, vedoč, da bode doživel zopet kaj zanimivega.

Ko pride poklicani župnik k očetu krčmarju, ga zadnji prijazno pozdravi in mu da, četudi se obotavlja, gorečo svečo. Gre tedaj v klet. Za njim stopajo gospodar in gospodinja, na to posli, ki pojejo (prepevajo) nabožno pesem, vsi z gorečimi svečami in nazadnje še le boječi France — vsi razvrščeni kot pri kakem pogrebu.

Počasi se premika sprevod do zadnjega soda. Prostor med posameznimi vrstami bil je vedno večji. Sosedovega hlapca je predramilo petje, spremljano z molitvijo. Vsled tega se nekoliko vzdigne, da bi poslušal, kdo mu tako lepo prepeva, rekel vendar ni ničesar. Videč premikajočo se pošast, obhajal je strah celo gospoda župnika, in gospodar se ga je prejel za suknjo. Ostal je namreč sam, kajti vsa družina je zbežala.

Gospodar debelo gleda in v tem trenutku, ko se zasmee stari gospod, spozna tudi gospodar sosedovega nikdar treznega hlapca. Oba se smejeta iz vsega grla.

Na smeh prileti vsa družina, ki je plaho čakala pred kletjo ter poslušala, kaj se bode zgodilo. Smeha ni bilo ne konca ne kraja. France ni hotel prej verjeti, dokler ni potegnil pijanega Avgustina sam za lase. Kmalu se je zvedelo po celi vasi, kako so šli gospod župnik in vsa družina z gorečimi svečami po pijanega hlapca.

Ta dan zapomnil si je tudi gospodar, da ni pustil več ključa na klinu, in tudi France, da ni več hodil v klet.

V MARIJINEM CELJU.

Zgodovinske in potopisne črtice.

Spisal in izdal s pridigami, katere je imel v Marijinem Celju, dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru.

Knjiga obsega 173 strani v 8°.

Cena je 60 vin., po pošti 70 vin.

Razpošilja se samo proti predplačilu; denar se tudi lahko pošlje v znamkah.

Dobi se

15

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Rodoljubi! Mladenci!

Širite „Naš Dom!“

Na delo rodoljubno!

Jeruzalemsko romanje.

Spisal profesor J. Zidanšek.

Knjiga zanimivo opisuje potovanje v Jeruzalem, sveto deželo in šege sedanjih prebivalcev. Krasita jo dve sliki. Obsega 207 strani v 8°.

Cena knjige: broširana 70 vinarjev, kartonirana 90 vinarjev, v platno vezana 1 krono 20 vin.; s pošto 10 vin. več.

Razpošilja se samo proti predplačilu. Denar se lahko pošilja tudi v znamkah. — Naročuje se pri pisatelju, ali pa v tiskarni Sv. Cirila v Mariboru.

14

Novo!

Molitvenik Sveto opravilo.

Za mladino in tudi za odrasle.

Spisal

Jožef Čede,
kapelan.

Cena 70 vin., po pošti
10 vin. več.

— Priporoča —

tiskarna sv. Cirila.

Novo!

Tiskarna sv. Cirila Maribor

koroške ulice št. 5

Tisk in zaloga
„Slovenskega Gospodarja“
in „Naš Dom“.

Tisk
„Süddeutsche Presse“
in „Voditelj“.

z najboljšimi stroji
in najnovejšimi črkami

oskrbljena, prevzame vse
v nje stroko spadajoče
reči:

Tisk
„Cerkv. uradnega lista“.

Uradnih listov
c. kr. okrajnih glavarstev
Celje in Brežice.

Za urade, odvetnike in notarje: Vsakovrstne formulare, tabele, pooblastila, blankete, ekspenzarije, pobotnice itd.
Za trgovce: Cenike, okrožnice, račune, fakture, memorande, naznanila, priporočila, vožne liste, pisma, vizitke, kuverte z naslovom, dopisnice itd.

Za hotele in gostilnice: Jedilne liste, etikete za steklenice, račune za natakarje, knjige za vknjižbo ptujcev itd.

Za založnike: Knjige, brošure, časopise, strokovne liste, slavnostna pisma, imenike za knjižnice itd. itd.

Za razne korporacije in društva: Pravila, letna poročila, pesmarice s sekiricami, pristopnice za člane, vabila za veselice in ples, diplome, plačilne knjižnice, blagajniške knjige itd.

Vsakovrstne tiskovine:

Lepake
vsake vrste in velikosti,
poročne liste, osmrtnice,
spominske liste,
vizitke itd.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za kn. šk. župnijske
in občinske urade,
za krajne šolske svete
in šole.

Zaloga
vsakovrstnih tiskovin
za posojilnice,
o. kr. bilježnike,
za odvetnike in
zasebnike.

Brzobjavni naslov:

Cirilova tiskarna Maribor.

Čekova št. poštnega hramila, urada 825.010.